

Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος: «Μόνον ο Θεός ξέρει» - Μιλάει εκ βαθέων για τη διαδοχή του, τις σχέσεις με την Πολιτεία, τη Μονή Σινά και την επόμενη μέρα

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Ελλάδος](#)

Σε μία εκ βαθέων συνέντευξη που παραχώρησε στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» ο [Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος](#) μιλάει για όλους και για όλα. Λίγες μέρες μετά την συμπλήρωση 18 ετών από την εκλογή και ενθρόνιση του, ο Μακαριώτατος μιλάει για την επόμενη ημέρα στην [Εκκλησία της Ελλάδος](#), τους νέους Αρχιερείς και τον διάδοχό του.

«Θέλω να ζήσω, αλλά μπορώ να ζήσω και χωρίς να είμαι εν

ενεργεία Αρχιεπίσκοπος».

«Πέρασαν πολλά χρόνια, το τέλος έρχεται για όλους. Πρέπει και εγώ να το σκέφτομαι. Για αυτό δύο είναι τα όνειρά μου και οι φιλοδοξίες μου: Να αφήσω μία Εκκλησία που να έχει όσο μπορούμε λιγότερα και μικρότερα προβλήματα, με Αρχιερείς που αγαπούν τον τόπο» και «με λυμένο το θέμα της εκκλησιαστικής παρουσίας που ταλανίζει επί δύο αιώνες τις σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας».

Αν και η επικείμενη αναθεώρηση του Συντάγματος δεν αφορά, όπως φαίνεται στις σχέσεις Πολιτείας - Εκκλησίας, ο Μακαριώτατος αισθάνεται την ανάγκη να πει, πως ο διαχωρισμός Πολιτείας - Εκκλησίας είναι «επικίνδυνα πράγματα» και παραδέχεται πως τώρα πλέον βλέπει το ζήτημα από μια αναθεωρημένη πλευρά.

Σε ένα κλίμα γενικευμένης διεθνούς ανησυχίας για το Μεταναστευτικό και όχι μόνον, μιλά για ένα εθνικό ζήτημα που χρειάζεται πλέον μεγάλη προσοχή, γιατί συνιστά έναν «ερχόμενο κίνδυνο».

Εκφράζει επίσης την έντονη ανησυχία του για το μέλλον της Μονής Σινά και δηλώνει ξεκάθαρα απαισιόδοξος για την εξέλιξη.

Αναφέρεται εκτενώς στο φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας και ιδιαίτερα στους τομείς στέγασης των νέων φοιτητών, στήριξης των νέων ζευγαριών και της περίθαλψης των ηλικιωμένων.

Αξιολογεί πολύ θετικά την ανταπόκριση του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και αναφέρεται στους Αλέξη Τσίπρα, Γιώργο Παπανδρέου, Αντώνη Σαμαρά και Κώστα Καραμανλή.

Κυρίαρχη η αναπόληση στο παρελθόν, αλλά και η έγνοια του για το αύριο στην Πατρίδα, στη νεολαία και στη Διασπορά στην οποία στέλνει ηχηρό μήνυμα.

Σε τόνο εξομολογητικό, ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας της Ελλάδος δεν αποφεύγει να αναφερθεί ακόμη και στο προσωπικό του τέλος και το θέμα της διαδοχής, σημειώνοντας χαρακτηριστικά: «Πέρασαν πολλά χρόνια, το τέλος έρχεται για όλους. Πρέπει και εγώ να το σκέφτομαι».

Αναλυτικότερα, ο Αρχιεπίσκοπος κ.κ. Ιερώνυμος στην ερώτηση ποιους ανθρώπους θα ξεχώριζε σε προσωπικό επίπεδο ύστερα από 45 χρόνια Αρχιεροσύνης, εκ των οποίων τα 18 ως Προκαθήμενος της Εκκλησίας της

Ελλάδος, απαντά:

«Η αλήθεια είναι ότι αισθάνομαι μεγάλη ανάγκη να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον Θεό που επέτρεψε αυτή την πορεία, αλλά και στους ανθρώπους που με στήριξαν σε αυτή την διαδρομή. Γιατί υπήρξαν πολλοί άνθρωποι, από τα πρώτα μου χρόνια μέχρι και σήμερα, που στάθηκαν πλάι μου και βοήθησαν σε ό,τι έγινε, καλό ή κακό. Ήμουν ένα παιδί από ένα χωριό, γεννημένος σε δύσκολα χρόνια. Οι πολιτικές και οι εθνικές καταστάσεις μπερδεμένες, ενίοτε πικρές. Ένας πατέρας, ο Αναστάσιος, που έπρεπε να λείπει από το σπίτι, γιατί κρυβόταν και μια μητέρα ηρωίδα, η οποία προσπαθούσε να συντηρήσει το σπίτι, να καλλιεργήσει τα κτήματα, να θρέψει μια πλειάδα ζώων και να κάνει και όλες τις άλλες τις δουλειές. Αυτή ήταν η ηρωίδα του σπιτιού και, επομένως, και ο δικός μου, ουσιαστικός προστάτης. Θα ήθελα λοιπόν ιδιαίτερα να σταθώ στην προσωπικότητα της μητέρας, της σεβαστής από όλους Δήμητρας, η οποία βοήθησε ουσιαστικά στην πορεία των δύο παιδιών της».

Ακολουθώντας, ανακαλεί στη μνήμη του... «Θα ήθελα να σταματήσω σε ένα σημείο, στο πόσο βοήθησε η αγωγή της μητέρας στην πορεία του παιδιού. Όλη την εβδομάδα, η μητέρα ασχολιόταν με τις δουλειές του σπιτιού και της αγροτιάς, ενώ το Σάββατο το απόγευμα το είχε αφιερωμένο στα παιδιά της. Θα έπρεπε να μας πλύνει, να μας καθαρίσει, να μας σιδερώσει και λοιπά. Και να μας πάει βόλτα στο χωριό. Έξω από το χωριό μας, υπήρχε ένα εκκλησάκι, από την εποχή της Τουρκοκρατίας, που είχε λαϊκές απεικονίσεις και εκεί μας έλεγε: “Για κοίταξε εδώ. Ο Μυλωνάς αλέθει, αλλά κλέβει το αλεύρι. Κοίταξε, το βλέπει ο Άγγελος απέναντι και θα του το ζητήσει. Κοίταξε αυτόν εδώ”, μας έλεγε μετά, “είναι Κυριακή και κοιμάται. Κοίταξε τους δαίμονες, που έχουν μία σάλπιγγα και του φυσάνε στο αυτί για να μην ευχαριστηθεί τον ύπνο”. Αυτά μείνανε στη ζωή μου, αυτά στη μνήμη μου από μικρό παιδί. Υπέροχες εικόνες, αγνές. Μου λείπει πολύ η μητέρα μου μετά τόσα χρόνια. Ανθρώπινα μιλώ».

Και μετά...

«Μετά η Δασκάλα, η κα Λουκία. Μια Δασκάλα, που είχε 140 παιδιά και έκανε πρωί και απόγευμα μάθημα, μόνη της. Ήταν ο ήρωας της εποχής. Δεν υπήρχε τότε ούτε ένα εστιατόριο στην περιοχή ούτε φαγητό. Έπρεπε να της πηγαίνει κάθε μέρα ένα παιδί ένα πιάτο φαγητό και αυτό που έτρωγε ήταν όσπρια, όσπρια σε μια εποχή δύσκολη. Και το νερό της το κουβαλάγαμε με μια στάμνα από το πηγάδι, που ήταν μακριά. Αυτό ήταν και ο λόγος, που, όταν είπα στον πατέρα μου ότι θέλω να σπουδάσω και να γίνω φιλόλογος και αρχαιολόγος και λοιπά, μου είπε “Μα εδώ ανοίγουν τόσοι δρόμοι! Δάσκαλος θα πας να γίνεις; Θα πηγαίνεις στα χωριά που δεν έχει πού να μείνεις, θα σου δίνουν ένα πιάτο φαγητό;”. Τέλος πάντων, δεν ίσχυσε αυτό. Αποφάσισα να σπουδάσω φιλολογία»

Δεν παραλείπει, βέβαια, να μιλήσει για τον σχεδιασμό του που αφορά τους νέους ανθρώπους:

«Έχω βάλει ένα πρόγραμμα, το οποίο έχει αρχίσει να αποδίδει καρπούς και θα ήθελα αυτό να το κάνω ένα ευρύ πλαίσιο συνεργασίας με την Πολιτεία, ώστε, από κοινού, να εργαστούμε και από κοινού να κάνουμε αυτού του είδους τις εστίες, τις συναντήσεις, τους προγραμματισμούς. Γιατί η πείρα μου τώρα μου λέει ότι τα παιδιά χρειάζονται σήμερα να ακούνε και να βλέπουν όλα τα πράγματα πριν επιλέξουν. Ήταν μία εποχή που εμείς το είχαμε στερηθεί αυτό το πράγμα, την ελεύθερη επιλογή. Και το είχαμε στερηθεί από ανάγκη -τέκνα της είμαστε- εκείνοι που θέλαμε να πάμε και κάπου αλλού... Δεν μπορούσαμε... Τώρα όμως έχουν αλλάξει τα πράγματα. Το θέμα είναι λοιπόν πώς αντιμετωπίζουμε εμείς τον κόσμο. Πώς τον αντιμετωπίζει η Εκκλησία, πώς τον αντιμετωπίζει το Κράτος και πού οφείλει η Εκκλησία και το Κράτος να συνεργαστούν και να αφήσουν τα παιδιά να διαλέξουν αυτό ακριβώς που θέλουν και βαθιά επιθυμούν».

Σε αυτό το σημείο του λόγου του, αναφέρεται σε έναν νέο τρόπο συνεργασίας Πολιτείας και Εκκλησίας και μετά το «Ελάτε, σας χρειαζόμαστε» που απηύθυνε στους Υπουργούς Οικονομίας και Ενέργειας, Κυριάκο Πιερρακάκη και Σταύρο Παπασταύρου.

«Είναι πάρα πολύ δύσκολο το όλο εγχείρημα, γιατί υπάρχουν πολλά προβλήματα. Είναι όμως απαραίτητο και επιβεβλημένο να δοθεί λύση. Δεν μπορούμε εμείς ως Εκκλησία να κάνουμε παιδαγωγικά προγράμματα, σχολικά, επιστημονικά και άλλα, αλλά δεν μπορεί και το Κράτος, από μόνο του, να μιλήσει για την Πίστη, για την αγωγή του παιδιού, για τη συμπεριφορά των γονέων. Χρειάζεται λοιπόν να δούμε όλοι τα πράγματα από μία νέα σκοπιά, να καταλήξουμε σε έναν νέο τρόπο συνεργασίας Πολιτείας και Εκκλησίας, αλλά κάτω από ένα πνεύμα αγαθής συνάφειας. Έτσι, λοιπόν, έκανα μία πρόταση και ξεκινήσαμε να κάνουμε τις εστίες μαθητείας των παιδιών. Και κάναμε την αρχή».

Αναφέρεται, εξάλλου, στην επίσκεψή του με τον Κυριάκο Μητσοτάκη στη Στέγη Σπουδαστών στην Αγία Βαρβάρα.

«Πήγαμε στη Στέγη της Εκκλησίας στο Οικοτροφείο της Αποστολικής Διακονίας που λειτουργεί εδώ και αρκετές δεκαετίες στην Αγία Βαρβάρα. Εκεί φιλοξενούμε κυρίως ξένους: από τη Σερβία, από τη Ρωσία, από την Ουκρανία, από την Αφρική και βλέπει κανείς τους ορίζοντες που ανοίγονται. Τόσο που ζήτησα να κάνουμε, εάν γίνεται, και σχολεία για αλλοδαπούς. Και σε μήνυμά μου, που το έλαβε ο κ. Μητσοτάκης, είπα, ελάτε, εμείς σαν Εκκλησία να βρούμε τρόπο να σας δώσουμε γη, οικόπεδα και εσείς ως Πολιτεία βάλτε τα χρήματα για να κάνουμε σπίτια για

τους φοιτητές μας, για τα νέα παιδιά, για τα νέα ζευγάρια και για αυτούς που δεν βρίσκουν σπίτι. Να τους βοηθήσουμε όλους. Μου υπεσχέθη ο κ. Μητσοτάκης ότι θα συνεργαστούμε. Και συνεργαζόμαστε. Έχει ανοίξει συζήτηση και για το θέμα της αξιοποίησης της περιουσίας της Εκκλησίας. Η Εκκλησία δεν μπορεί να πάει μπροστά χωρίς να έχει οικονομική αυτονομία. Και όλο αυτό που λέμε με οποιονδήποτε τρόπο, ανάπτυξη της περιουσίας κ.λπ., δεν είναι για να κάνουμε λεφτά και να έχουμε χρήματα στην άκρη. Αυτά είναι παραμύθια. Κακόβουλα παραμύθια. Το θέμα μας είναι να εργαστούμε σκληρά και σιωπηλά και τα χρήματα να τα κάνουμε εργαλεία για τα παιδιά μας, για τους φτωχούς μας, για τους ανθρώπους που δυσκολεύονται, για τους πιο αδύναμους αδελφούς. Άλλωστε όλοι σε αυτό το κόσμο είμαστε παρεπίδημοι... ».

Εκκλησία και Πολιτεία: «Επικίνδυνα πράγματα ο διαχωρισμός»

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι θέσεις του για τη σχέση Εκκλησίας και κράτους. Απαντώντας στο ερώτημα αν θα ήταν ευκολότερα τα πράγματα με πλήρη ανεξαρτησία της Εκκλησίας από την Πολιτεία, ο Αρχιεπίσκοπος σημειώνει:

«Έκανα και εγώ αυτές τις σκέψεις και τις κάνω πολλές φορές, αλλά αυτά είναι επικίνδυνα πράγματα για το Έθνος μας. Η Πολιτεία, μεταξύ άλλων, δεν έχει το ίδιο μέτρο κρίσεως όλες τις φορές. Και αν πάρουμε ειδικά το θέμα της περιουσίας, από το 1917 και μετά, μπήκε μέσα, ανέχθηκε και έκανε λεηλασίες. Κατέστρεψε τα πάντα. Και όποιος είναι καλόπιστος βλέπει και ξέρει. Η Εκκλησία ανάλωσε και αναλώνει Εαυτήν για τον Λαό και για την Πατρίδα μας. Έτσι έκανε, έτσι κάνει και έτσι θα κάνει. Και κάτι πιο προσωπικό. Δεν μπορώ να ξεχάσω και δεν θα ξεχάσω ποτέ ότι ο Αλέξης Τσίπρας έγινε ο πρώτος Έλληνας Πρωθυπουργός που με δημόσια δήλωσή του αναγνώρισε το χρέος της Πολιτείας προς την Εκκλησία. Ετοιμάζω και κάτι. Αλλά επειδή γίνονται συζητήσεις και φαίνεται ότι κάτι θα αλλάξει, λέω ας κάνω ένα σταμάτημα και ας το συνεχίσει άλλος...»

Η συνεργασία του με τους Πρωθυπουργούς

Ακολούθως, αναφέρεται στη συνύπαρξη και συνεργασία του με τον Κυριάκο Μητσοτάκη από το 2019. Και σημειώνει:

«Είμαι ευχαριστημένος από τη συνεργασία μας, που, όσο περνά ο καιρός, γίνεται και πιο κοντινή και θα ήθελα να ευχηθώ αυτή η συνεργασία να μεγαλώσει, να ενισχυθεί. Είναι θετικότατος πάντοτε και αμέσως ανταποκρίνεται σε αυτά που συζητάμε. Ο κ. Μητσοτάκης βοήθησε τα μέγιστα στην κατοχύρωση των οργανικών θέσεων όλων των κληρικών μας μετά 75 και πλέον έτη. Αυτό είναι κάτι πολύ σπουδαίο! Δεν είναι λοιπόν κάποιο μήνυμα που στέλνω μόνο στον κ. Μητσοτάκη. Το στέλνω στον κάθε πολιτικό μας που οφείλει πάντα να βάζει πάνω από οτιδήποτε

το συμφέρον και την ευημερία του λαού. Με διαφάνεια και με δικαιοσύνη για όλους. Κάναμε μία μεγάλη προσπάθεια και με τον κ. Τσίπρα. Αγωνιστήκαμε. Η εργασία πήγε πάρα πολύ καλά, αλλά άλλες σκοπιμότητες ξαναμπήκαν στη μέση και κάπου σταμάτησε. Υπάρχει πάντως καλή διάθεση από πολλές πλευρές. Με όλους μπορέσαμε και συνεργαστήκαμε. Δεν μπορώ να μην σημειώσω την ευγένεια και την καθαρότητα και το βάθος της σκέψης και την βαθιά αγάπη του προς την Εκκλησία του Κώστα Καραμανλή. Ούτε να ξεχάσω την ευπρέπεια του κ. Παπαδήμου που διακινδύνευσε και τη ζωή του για την Πατρίδα. Και, φυσικά, την ένταξη στο Ενιαίο Μισθολόγιο των κληρικών μας που αγωνίζονται για τον λαό μας σε κάθε άκρη της ελληνικής γης, από τον Αντώνη Σαμαρά, που και αυτός θυσίασε την όρασή του για την Πατρίδα».

Η συνεργασία του με τον Γιώργο Παπανδρέου

Κάνει λόγο και για τη συνεργασία του με τον Γιώργο Παπανδρέου, σε δύσκολες εποχές λόγω της κρίσης:

«Ήταν η πιο δύσκολη περίοδος για τον τόπο τότε. Θα ήθελα να σας πω πως στα μεγάλα κύματα των ανθρώπων που έρχονταν για τα στοιχειώδη τους καιρούς των Μνημονίων, η Εκκλησία ήταν αυτή που βοήθησε. Έφτασε μέρα που χρειάστηκαν 12.000 μερίδες φαγητού για το κεντρικό συσσίτιο των Αθηνών για να μοιραστούν στο δρόμο και στις πλατείες του Δήμου. Θυμάμαι τότε ότι ήρθε ο κ. Παπανδρέου στη διανομή των τροφίμων και συγκινήθηκε και τύχαινε σε λίγο να έχει υπουργικό συμβούλιο. Και μου λέει: “Έρχεστε;” Λέω “τι να κάνω εγώ;”. Συγκινημένος στο υπουργικό είπε μία φράση που συγκράτησα: “Μήπως πρέπει την κοινωνική πρόνοια να την αναθέσουμε στην Εκκλησία”; Τους ευχαρίστησα και τους είπα ότι όλοι μαζί πρέπει να παλέψουμε. Και αυτό κάναμε. Και γι’ αυτό αντιμετωπίστηκε η κρίση. Όλοι οι πρωθυπουργοί έδειξαν σεβασμό στην Εκκλησία, όλοι ανεξαιρέτως».

Για το μεταναστευτικό

Κατόπιν, κάνει λόγο για το μεταναστευτικό για το οποίο εκτιμά ότι: «Είναι ένας ερχόμενος κίνδυνος που γίνεται μεγαλύτερος και πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί. Αρνητικοί όχι, αλλά επιφυλακτικοί. Είμαι ένας από τους ελάχιστους, που υποστήριξα πολύ τους μετανάστες και δη τους πρόσφυγες. Τους δώσαμε φαγητό, τους προσφέραμε φιλοξενία, ο Πάπας ήρθε εδώ και τους είδε. Και το κάναμε με μεγάλη αυτοθυσία. Δεν ήταν εύκολο. Και τώρα πρέπει να βοηθήσουμε, αλλά έχω πλέον ερωτηματικά. Μήπως το πολύ θετικό βήμα το δικό μας, δημιουργεί πρόβλημα στον τόπο μας; Έχω ερωτήματα πάρα πολλά. Άλλοι πρόσφυγες, άλλοι μετανάστες και άλλο όσοι διασχίζουν τα σύνορα παράνομα χωρίς να είναι πρόσφυγες και δεν αποδέχονται, αλλά μάχονται τα ήθη και τα έθιμα και τις παραδόσεις του τόπου»

Η ανησυχία για τη Μονή Αγίας Αικατερίνης Σινά

Ερωτηθείς πώς εκτιμά την κατάσταση στη Μονή Αγίας Αικατερίνης Σινά και την εμπλοκή που έχει δημιουργηθεί τους τελευταίους μήνες ο Μακαριώτατος εκφράζει έντονη ανησυχία.

«Νομίζω ότι το πρόβλημα παραμένει. Και είναι πολύ μεγάλο το πρόβλημα. Καταρχήν θα πρέπει να εντοπίσουμε μία μεγάλη αιτία του προβλήματος μέσα στον ίδιο τον χώρο του Μοναστηριού. Εάν το Μοναστήρι τηρούσε απαρέγκλιτα τις αρχές του και αυτά που λέει ο Μοναχισμός και αυτά που πρεσβεύει και είναι το Μοναστήρι του Σινά, δεν θα κινδύνευε από πουθενά. Επομένως, μέσα μας πρέπει να βρούμε τον λόγο και την κατάσταση που πρέπει να θεραπεύσουμε. Εδώ είναι και το πιο δύσκολο. Έχει γίνει μεγάλη ζημιά... Δεν ξέρω αν το γνωρίζετε, αλλά μία μεγάλη ομάδα μοναχών δεν έχει πάει στη Μονή. Είναι εδώ. Τι κάνουν αυτοί εδώ, ενώ κάτω είναι 6-7-10 άνθρωποι; Τι να προφτάσουν να κάνουν, όταν περνούν από τη Μονή 5.000 άνθρωποι την ημέρα; Έπειτα πλέον δεν θα υπάρχει ιδιοκτησία. Είναι δυστυχώς τα πράγματα που φέρνουν οι καινούργιοι καιροί...», αναφέρει.

Τα «δύο όνειρα» για την Εκκλησία

Ο Αρχιεπίσκοπος κ.κ. Ιερώνυμος περιγράφει με σαφήνεια τα όνειρα του για το μέλλον της Εκκλησίας της Ελλάδος. Παράλληλα επισημαίνει την ανάγκη σοβαρότητας και συνέπειας στη διαπαιδαγώγηση του λαού, υπογραμμίζοντας ότι επιθυμεί Αρχιερείς *«που αγαπούν τον τόπο, την παράδοση»*.

«Πρέπει και αυτό να το σκεφτόμαστε. Δεν λέω τώρα, δεν λέμε αύριο. Θα το δούμε. Θα ήθελα να κάνω μία εξομολόγηση και εγώ. Την οφείλω. Πέρασαν πολλά χρόνια, το τέλος έρχεται για όλους. Πρέπει και εγώ να το σκέφτομαι. Γι' αυτό δύο είναι τα όνειρά μου, οι φιλοδοξίες μου: Να αφήσω μία Εκκλησία που να έχει όσο μπορούμε λιγότερα και μικρότερα προβλήματα και με Αρχιερείς που αγαπούν τον τόπο, την παράδοση και θέλουν σοβαρότητα και συνέπεια στη διαπαιδαγώγηση του λαού μας, χωρίς ακρότητες, και, δεύτερον να αφήσω μία εκκλησιαστική περιουσία ελεύθερη από καταπατητές - και είναι γνωστό ποιοι είναι αυτοί - και μία Εκκλησία σε άμεση συνεργασία και αγαστή συνεργασία σε πολλά θέματα και ιδιαίτερο στα κοινωνικά, προνοιακά και οικονομικά με την Πολιτεία, για να υπάρχει περισσότερο φως για όλους», τονίζει.

Η διαδοχή και η επόμενη ημέρα στην Εκκλησία της Ελλάδος

Ο Αρχιεπίσκοπος εμφανίζεται αισιόδοξος για τη νέα γενιά Ιεραρχών.

«Έχουμε πάρα πολλούς καλούς Αρχιερείς και η τελευταία φουρνιά έβγαλε ακόμη καλύτερους. Και οι προηγούμενες ομοίως, αλλά και στο σύνολο των 80 Ιεραρχών, δεν πιστεύω να υπήρξε άλλη εποχή που να είχαμε τόσα καλά πνεύματα, τόσο καλές επιλογές. Δεν ξέρω βεβαίως αν είναι τόσο εξωστρεφείς όσο χρειάζεται. Ίσως να το κάνουν και από σεβασμό στο πρόσωπό μου. Είναι λίγο λεπτό το θέμα και το καταλαβαίνω. Γι' αυτό και εγώ καταλαβαίνω ότι θέλω να ζήσω, αλλά μπορώ να ζήσω και χωρίς να είμαι απαραίτητα Αρχιεπίσκοπος», αναφέρει.

Και... επιχειρεί εξομολόγηση...

«Πρέπει και αυτό να το σκεφτόμαστε. Δε λέω τώρα, δεν λέμε αύριο. Θα το δούμε. Θα ήθελα να κάνω εξομολόγηση και εγώ. Την οφείλω. Πέρασαν πολλά χρόνια, το τέλος έρχεται για όλους. Πρέπει και εγώ να το σκέφτομαι. Γι' αυτό, δύο είναι τα όνειρά μου, οι φιλοδοξίες μου: Να αφήσω μια Εκκλησία που να έχει όσο μπορούμε λιγότερα και μικρότερα προβλήματα και με Αρχιερείς που αγαπούν τον τόπο, την παράδοση και θέλουν σοβαρότητα και συνέπεια στη διαπαιδαγώγηση του λαού μας, χωρίς ακρότητες, και, δεύτερον να αφήσω μία εκκλησιαστική περιουσία ελεύθερη από καταπατητές -και είναι γνωστό ποιοι είναι αυτοί- και μια Εκκλησία σε άμεση συνεργασία και αγαστή συνεργασία σε πολλά θέματα και ιδιαίτερο στα κοινωνικά, προνοιακά και οικονομικά με την Πολιτεία, για να υπάρχει περισσότερο φως για όλους», προσθέτει.

Την ίδια στιγμή ο Μακαριώτατος δίνει σαφές κριτήριο για τη διαδοχή του.

«Μόνον ο Θεός ξέρει. Το πρόσωπο δεν με ενδιαφέρει. Ο τάδε ή ο δείνα. Από τη γενιά που ακολουθεί ή από τη νεότερη γενιά ή από τους συνομήλικούς μου, όπως τα γράφετε εσείς οι δημοσιογράφοι. Ούτε από την τάδε «τριάδα», ούτε από την δείνα «τριάδα», ούτε από το νέο «κουαρτέτο». Αυτό που με νοιάζει είναι ο διάδοχός μου να αγαπά τον άνθρωπο, να φροντίζει τον πλέον αδύναμο. Να έχει μέσα του βαθιά καλοσύνη», επισημαίνει.

Το μήνυμα για τη Διασπορά

Κληθείς να πει μία κουβέντα για τη Διασπορά ο Μακαριώτατος αναφέρει:

«Είναι μια Ελλάδα δίπλα στην Ελλάδα. Που της λείπει η Ελλάδα. Που παλεύει για την Ελλάδα, όπου και όπως μπορεί. Εμείς ένα πράγμα οφείλουμε να προσφέρουμε στους Ομογενείς μας: Ένα. Την εξαγωγή, με κάθε τρόπο και κάθε σύγχρονο μέσο, του Πολιτισμού μας και της Ιστορίας μας, της Αρχαίας Γραμματείας μας, της

Γραμματείας των Αγίων Πατέρων μας, διαρκώς για τις νέες γενιές των Ομογενών, που ονειρεύομαι να μιλούν τα Ελληνικά, την γλώσσα τους, όπως και την γλώσσα του τόπου όπου ζουν, εργάζονται και προοδεύουν».

Η ανθρώπινη αναφορά στον μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο

Ιδιαίτερα ανθρώπινη είναι η αναφορά του στον προκάτοχο του, μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο.

«Κάναμε και οι δύο τα λάθη μας στην προσωπική μας σχέση. Μας ένωναν η αγάπη για την Πατρίδα και για την Εκκλησία. Είμασταν φίλοι, όταν είμασταν πιο νέοι. Παραμείναμε φίλοι, παρά τα τρίτα πρόσωπα που μας ήθελαν απέναντι... Στο τέλος τον αποχαιρέτησα και με αποχαιρέτησε, όπως παλιά, τότε που ήμασταν φοιτητές. Ο ένας συγχώρησε τον άλλον. Αντρικά και παπαδικά», αναφέρει χαρακτηριστικά.